

Referat fra regionsamling for barne- og ungdomsskoler i Innlandet

Sted: Høgskolen i Innlandet, campus Hamar

Tid: Onsdag 6. oktober 2021 - Kl. 09:30 - 15:30

12 lærere fra 8 skoler i regionen møtte til høstens samling i Den naturlige skolesekken (DNS) på Høgskolen i Innlandet, lærerutdanningen i Hamar. En skole deltok ikke.

Det tematiske fokuset på samlingen var betydningen av dialogisk og utforskende undervisning om bærekraftig utvikling. Dette er viktig i undervisning i sin alminnelighet, også om bærekraftig utvikling. Vi rettet søkelyset mot hvordan en slik opplæring kan gjennomføres.

1. Erfaringsdeling

Dagen startet med en erfaringsdeling i grupper hvor lærerne diskuterte et forarbeid de hadde gjort og i plenum delte gruppene sine erfaringer. Forarbeidet var formulert slik:

- Tenk over, med bakgrunn i deres egne erfaringer fra undervisningen, hvordan elevene reagerer i samtaler og diskusjoner når noen har andre meninger enn dem selv om en sak som er kompleks og verdilada og svaret ikke er opplagt. Noter stikkord og ta med på samling.
- Den vedlagte artikkelen av Jordet (2020) «Dialogisk utforskende samspill» retter søkelyset mot dialogisk undervisning i skolen og hvorfor dette er så viktig for barns læring og hvordan dette kan gjennomføres i praksis, også når vi arbeider med bærekraftig utvikling. Dere kan f.eks. lese side 341-344 som retter søkelyset på hvorfor dialog er så viktig i skolen, både for demokratiets videre utvikling og som en forutsetning for elevenes faglige og sosiale læring.

2. Fordypning i dialog og meningsbrytning

Dette ledet oss over til arbeidet med temaet «Dialog og meningsbrytning». Lærerne ble presentert for et forskningsprosjekt hvor forskerne intervjuer elever på 5. og 6. trinn som blir introdusert for et tenkt bærekrafts-dilemma. Forskerne ønsket å undersøke hvordan elevene forholder seg til hverandre i dialoger om vanskelige dilemmaer. I forkant av intervjuet ble elevene presentert for følgende tenkte dilemma:

Skolen deres har en blomstereng med mye humler, bier og andre insekter. På dette området vil kommunen bygge en skatepark. Elevene ble så bedt om å se for seg at skolen får besøk av en insekterekspert og en planlegger fra kommunen som skal diskutere disse planene. Elevene ble bedt om å tenke seg hva disse fagfolkene kunne mene om disse planene og hva de ville si til elevene. Gjennom denne innledningen avdekkes et dilemma elevene selv blir engasjert i og de foreslår hvordan ekspertene kunne tenkes å argumentere hhv for og mot disse planene. Gjennom dette tenkte caset ble elevene mentalt forberedt på å kunne svare på hovedspørsmålet forskerne ønsket å undersøke gjennom elevintervjuene, som var dette:

- *Hvordan reagerer du når noen har andre meninger enn deg?*

Etter litt tenketid blir de stilt følgende oppfølgingsspørsmål:

- *Hva gjør dere?*
- *Hvordan føles det?*
- *Hva kan du få lyst til å si til den andre?*
- *Har du noen ganger skiftet mening når du hører hva andre sier? Og hvorfor det?*

Lærerne arbeidet sammen i grupper på 3. Hver gruppe fikk utdelt en konvolutt hvor vi hadde samlet en lang rekke svar fra elevene på spørsmålet over. Lærerne skulle reflektere over elevsvarene og prøve å plassere disse svarene i noen hovedkategorier.

Denne aktiviteten ga lærerne muligheter til å reflektere over hvordan elever forholder seg til hverandre i dialoger rundt vanskelige, og ofte følelsesmessige krevende spørsmål. Gjennom den innledende samtalen hvor de hadde samtalt om deres egne erfaringer med elevers evne til å delta i dialoger, fikk de anledning til å reflektere over de utfordringer dialogisk undervisning representerer og hvilket potensial det har for barn og unges faglige og sosiale læring og dannelse til demokratiske medborgere. Denne aktiviteten er nært relatert til følgende 3 faglige referanser.

- Jordet, A. N. (2020). «Dialogisk utforskende samspill». I: Jordet, *Anerkjennelse i skolen: en forutsetning for læring*. Cappelen Damm Akademisk.
- Iversen, L. L. (2016). Uenighetsfellesskap – en inkluderende innfallsvinkel til medborgerskap. I: *Dembra, Demokratisk beredskap mot rasisme og antisemittisme*. (s. 22-35). Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter (HL-senteret).
- Røthing, Å. (2019). «Ubehagets pedagogikk» - en inngang til kritisk refleksjon og inkluderende undervisning. FLEKS. *Scandinavian journal of Intercultural Theory and Practice*. Vol. 6, No. 1 (s. 40-57).

Jordets artikkel var sendt deltakerne på forhånd. Artikkelen til Iversen og Røthing er vedlagt.

Utfordringen for lærerne blir å reflektere over hvordan denne innsikten kan knyttes til egen undervisning, hvor følgende rammer for dialoger (figur under) kan være en norm:

- Hvordan utvikle elevenes deltakelse i dialog og meningsbrytning i klasserommet?
- Hvordan kan vi bruke dette i klasserommet?
- Planlegg undervisning.

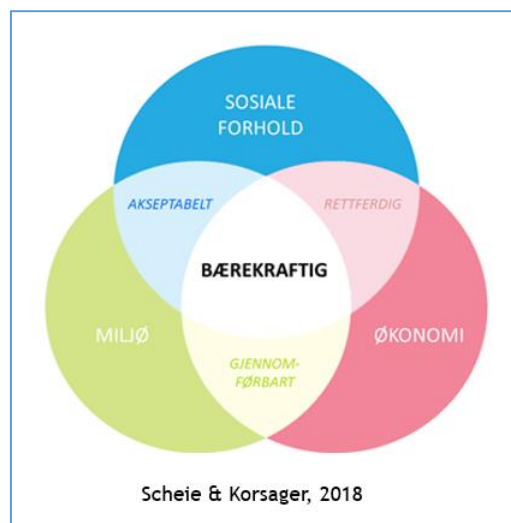
3. UBU- kompetansepakke

Etter lunsj presenterte vi en kompetansepakke for lærerne som et bidrag til utviklingsarbeid i kollegiet på egen skole. Kompetansepakken presenteres i egen PowerPoint som lærerne kan bruke som mal for en økt på egen skole på 1,5 time. Denne presentasjonen ble gjennomgått, og med bakgrunn i diskusjonen ble det foretatt noen mindre justeringer av den. Denne presentasjonen følger som eget vedlegg.

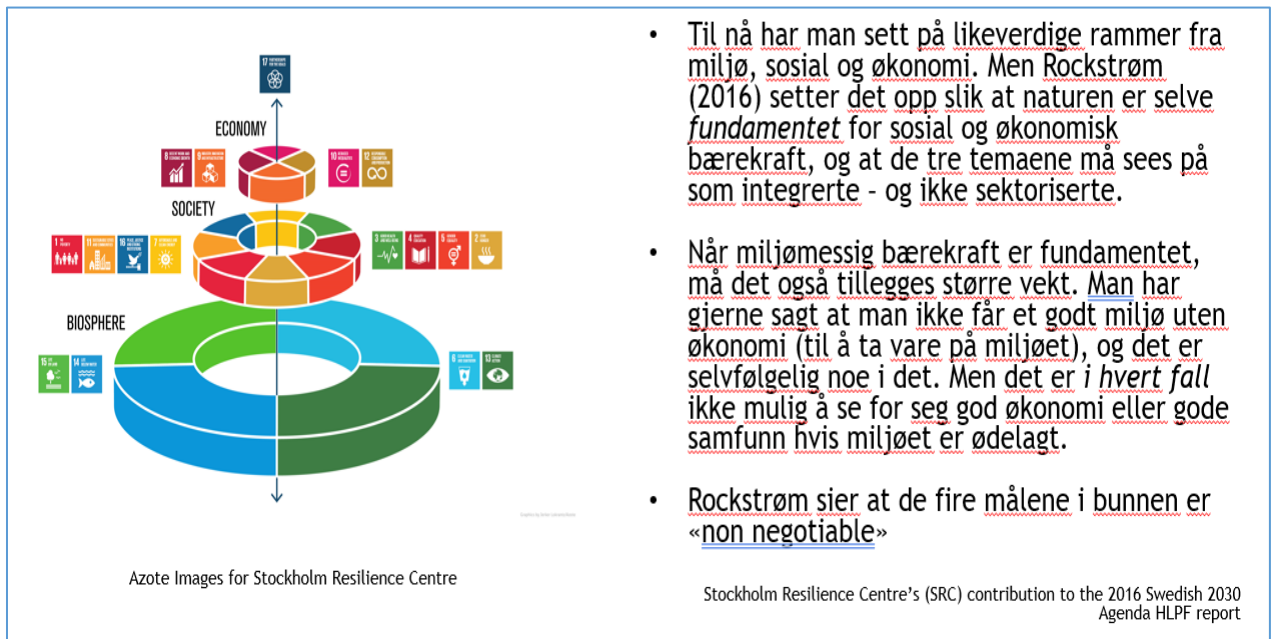
4. Ulike forståelser av bærekraftig utvikling

Til slutt presenterte vi noen modeller som sammenfatter kjernen i undervisning for begrepet bærekraftig utvikling (UBU). 2 av modellene (se under) er oversiktlige og bidrar til å synliggjøre noen sentrale faglige dimensjoner i UBU. Den tredje modellen var det enighet om var for kompleks og krevde at man først hadde lest artikkelen som modellen presenteres i. Den ble ansett som lite relevant å bruke i nåværende form i vårt arbeid.

Modell 1:

Modell 2:

5. Videre framdrift i eget skoleprosjekt

- Skolenes underveiarbeid skal ferdigstilles i nov/des, som tidligere år på www.skolelab.no. Nærmere informasjon om dette kommer.
- Oppdrag til konferansen 11. februar 2022:
 - Skolene skal presentere et opplegg de har gjennomført på dialog og meningsbrytning i elevgruppen knyttet til et bærekraftsdilemma (jfr. pkt 1 og 2 over) på små workshops med andre lærere.
 - Opplegget trenger ikke være stort. Poenget er å dele erfaringer med denne typen undervisning, med særlig vekt på hvordan elevene engasjeres og utvikler seg i slik undervisning og hvilke erfaringer vi gjør med slik undervisning.
- Digitale møter med skolene for å diskutere prosjektets videre framdrift avtales ilt høsten/årsskiftet.

Vi ønsker dere lykke til med det videre arbeidet ved skolene.

Bare ta kontakt om det er noe dere lurer på.

Mvh

Arne N. Jordet (arne.jordet@inn.no) og Anne Bergliot Øyehaug (anne.oyehaug@inn.no)

Regionale kontakter Den naturlige skolesekken

Høgskolen i Innlandet